

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ

Лункіна Т. І., д-р екон. наук, доцент
e-mail: lunkina_tanya@i.ua

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Особливість функціонування аграрних підприємств України визначається на основі стратегічного планування, яке враховує специфіку ресурсного забезпечення та належних соціальних умов. Стратегія є елементом, що об'єднує цілі аграрного підприємства (потенціал) з факторами зовнішнього (соціально відповідального бізнесу) та внутрішнього (корпоративної соціальної відповідальності) впливу.

Проблемам формування соціальної відповідальності суб'єктів господарювання присвячені праці Н. Малика, В. А. Мамчура [4], А. Г. Шпикуляка [1, 3], Н. Ткаченко, Л. Селиверстової [2] та інших. Стратегічний підхід формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора економіки є головним напрямом ефективного розвитку всіх рівнів функціонування, адже соціальна відповідальність індивіда є прямо пропорційною соціальній відповідальності держави. Стратегія соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора покликана вивести Україну на найвищі світові рейтинги за економічними та соціальними показниками, адже аграрний сектор є одним із пріоритетних напрямів розвитку держави, який демонструє стабільні фінансові результати, що підтверджується рядом досліджень.

Метою стратегії соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора є ґрунтовний аналіз об'єкта дослідження, формування місії з урахуванням основних стейкхолдерів (бізнес-організацій, органів державної влади, дослідницьких інститутів, профспілкових організацій, споживачів, громадських організацій, працівників та ін.), виявлення особливостей розвитку аграрного сектора (природно-кліматичні умови, сезонність) та його можливих і неможливих тенденцій розвитку. Головним аспектом розробки стратегії соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора економіки є аналіз потреб основних стейкхолдерів, тобто стратегія виступає проєктом реалізації інтересів зацікавлених сторін. Формування цілей стратегії побудовано на основних принципах та механізмах розвитку соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора економіки.

Стратегія соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора трактується нами як сукупність дій на основі розробленого плану заходів, необхідного для досягнення поставлених цілей соціального та економічного спрямування, розроблення позитивних напрямів, дій щодо усунення негативних

факторів впливу на формування соціальної відповідальності в аграрному секторі економіки країни.

Варто зазначити, що стратегічний розвиток соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора економіки залежить від рівнів функціонування. Адже наскільки економічно розвинені та соціально спрямовані її рівні, залежить рівень розвитку соціальної відповідальності як у державі, так і в аграрному секторі економіки.

Розвиток соціальної сфери у сільській місцевості з кожним роком ускладнюється, адже низький рівень оплати праці, високий рівень безробіття та занепад інфраструктури, не сприяє заохоченню населення до проживання у сільській місцевості. Тому при розробленні стратегії на місцевому рівні необхідно враховувати основні економічні та соціальні показники розвитку суспільства.

Навантаження фінансового забезпечення соціальної сфери сільської місцевості на державний та місцеві бюджети є досить значним, що призводить до занепаду сільських територій. Тому задля зменшення фінансового навантаження на дані бюджети необхідно, при формуванні стратегії розвитку соціальної відповідальності в аграрній сфері зосереджуватися на самофінансуванні та саморозвитку.

Стратегія розвитку локальної соціальної відповідальності повинна орієнтуватися на потреби основних стейкхолдерів та заохочення до активної співпраці між ними й аграрними підприємствами у забезпеченні довгострокового та холістичного розвитку економіки. У результаті створюються умови для оптимізації та вдосконалення заходів, передбачених стратегією, розробляються напрями усунення негативних факторів з боку зовнішнього та внутрішнього середовища.

Одним із перспективних напрямів побудови ефективної економіки в державі є стратегічний підхід формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектора економіки України. Трансформаційні зміни економіки наочно демонструють необхідність розробки стратегії соціальної відповідальності як на національному рівні, так і на рівні суб'єктів господарювання стратегії локальної соціальної відповідальності, враховуючи потреби основних стейкхолдерів, тобто стратегія виступає проєктом реалізації інтересів зацікавлених сторін.

Список використаних джерел:

1. Малик Н. К., Мамчур В. А., Шпикуляк А. Г. Институциональная среда и формирование социальной ответственности аграрных предприятий. Экономика АПК. №12 (278). 2017. С. 5-13.
2. Ткаченко Н., Селиверстова Л. Формування соціальної відповідальності бізнесу. Проблеми і перспективи економіки і управління. 2018. №3 (15). С. 49-54.
3. Шпикуляк О. Г. Інституційні засади та соціально-економічні детермінанти стимулювання сталого розвитку сільських територій : теоретичний аспект. Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка. 2015. Вип. 730-731. С. 21-25.